

ОСОБЕНО МНЕНИЕ на **Маргарита Златарева**
по чл.24, ал.2 от Закона за общинските бюджети
по к.д.10/2000г.

В Решението по к.д.10/2000г. Конституционният съд приема, че разпоредбата на чл.24, ал.2 от Закона за общинските бюджети /ЗОБ/ противоречи на Конституцията, защото няма законодателна и икономическа обосновка защо се ограничава размера на заемите, които общината може да ползва през бюджетната година.

Обратно, авторът на особеното мнение счита, че разпоредбата не е противоконституционна.

Според чл.24, ал.2 ЗОБ общият размер на заемните средства, чрез които общината трябва да покрие възникналия временен недостиг на средства в процеса на изпълнение на общинския бюджет може да бъде в размер до 10 на сто от приходите на общината по чл.6 ЗОБ. А в чл.6 ЗОБ са изброени всички приходи на общината – както собствени, така и преотстъпени държавни приходи, субсидии и субвенции от републиканския бюджет.

В решението, при обсъждане конституционносъобразността на други оспорвани разпоредби от Закона за общинския бюджет, многократно се изтъква, че както в процеса на съставянето, така и при изпълнение на общинския бюджет може да има “участие на компетентни органи на изпълнителна власт” /разбира се централната изпълнителна власт/ и с това не се нарушава изискването на чл.141, ал.1 от Конституцията за самостоятелността на общинския бюджет. Покриването на временния недостиг на средства е част от изпълнението на общинския бюджет. Източниците, от които общината може да получава заеми са изброени лимитативно в чл.24, ал.1 ЗОБ и сред тях, освен банки и финансови институции, други

общини и извънбюджетни средства, фигурират и средства от републиканския бюджет. А след като държавата се ангажира да способства чрез свои средства да участва в покриването на възникналия временен недостиг на средства в общинския бюджет, защо тя, държавата, но вече чрез механизмите на законодателната власт да не може да ограничи размера на заемните средства, които общината ще може да ползува.

Става дума за ограничение, продиктувано от необходимостта да се осигури нормалната дейност на общините чрез предпазване от свръхзадлъжнялост и именно това е по-висшата конституционна ценност в защита на която е създадено условието по чл.24, ал.2 ЗОБ. Нещо повече, ограничавайки размера, до който общината може да заема средства през бюджетната година, държавата защитава и собствения си бюджет, защото размера на приходите на общината, с които е обвързана разпоредбата на чл.24, ал.2 ЗОБ зависи и от преотстъпени на общината държавни приходи, субсидии и субвенции – чл.6, ал.3 и 4 ЗОБ. Създаването на временен недостиг в размер повече от допустимия дефицит по чл.10, ал.1 ЗОБ налага сключването на договори за заеми, но само за покриване на този недостиг от средства, а не и за използването на заемните средства за инвестиции на общината, защото разпоредбата на чл.24, ал.2 ЗОБ е във връзка само с покриването на временния недостиг на средства по ал.1 на чл.24 ЗОБ. Т.е. ограничението на размера на заемите, които общината може да ползува не ограничава нейната дейност по принцип, а ограничава само покриването на създадения недостиг от средства, а оттук и възпрепятствува създаване на по-голям от посочения в закона размер на недостига, ако общината иска да бъде нормално функционираща. Превишаването на недостига от средства би вменило в задължение на държавата да помогне с непредвидени

в бюджета средства, именно защото има конституционното задължение да подпомага нормалната дейност на общините – чл.141, ал.3 от Конституцията.

Следователно в случая се е търсел баланса между точното изпълнение на републиканския бюджет и изпълнението на общинските бюджети. Затова и размера, до който е ограничена възможността на общините за ползване на заеми за покриване на временния недостиг на средства през годината – чл.24, ал.2 ЗОБ е обвързан с допустимия размер на бюджетния дефицит при съставянето на общинския бюджет – чл.10, ал.1 ЗОБ, който пък от своя страна е съобразен с предвидените в републиканския бюджет субсидии и субвенции за общините – чл.6, ал.4 ЗОБ.

В същия смисъл е изложена и обосновката от необходимостта на ограничението по чл.24, ал.2 ЗОБ във вр. с чл.10, ал.1 ЗОБ в становището на министъра на финансите - като “елемент от консолидираната фискална програма, което по същество означава, че приетите бюджетни дефицити по общинските бюджети се включват в общия бюджетен дефицит за страната”, с която обосновка авторът на особеното мнение изцяло се съгласява. Още повече, че в същото решение Конституционният съд прие разпоредбата на чл.10, ал.1 ЗОБ за конституционносъобразна.

Изложената теза е в синхрон и с изискванията на чл.9 от Европейската харта за местно самоуправление, според който органите на местно самоуправление имат право на достатъчно собствени средства, с които да се разпореждат свободно при упражняване на правомощията си, но в рамките на националната икономическа политика.